

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBA

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBOS VALDYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2017 m. lapkričio 14 d. Nr. 11

Vilnius

Posėdis įvyko 2017 m. lapkričio 14 dieną.

Posėdžio pirmininkė – Dalia Matukienė (Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė).

Posėdžio sekretorė – Nijolė Bujauskienė (Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Pramonės ir prekybos departamento Smulkiojo ir vidutinio verslo politikos skyriaus vyriausioji specialistė).

Dalyvavo:

Zita Sorokienė (Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacija);

Nijolė Uinskienė (Lietuvos nacionalinio verslo konfederacija);

Aldas Kikutis (Lietuvos žaislų ir suvenyrų asociacija);

Saulius Žilinskas (Lietuvos informacijos verslo asociacija);

Raimundas Beinortas (Asociacija „Lietuvos mediena“);

Donatas Žiogas (Verslo centrų asociacija);

Konstantinas Iljasevičius (Inžinerinės ekologijos asociacija);

Dalius Serafinas (Lietuvos kokybės vadybos ir inovacijų asociacija);

Oksana Paškevičienė (Užsienio piliečių susivienijimas);

Marius Jucikas (Tauragės apskrities verslininkų asociacija);

Aurimas Morkūnas (Europos socialinio fondo agentūra);

Gediminas Česonis (Vidaus reikalų ministerija);

Vladimiras Novosalas (Vilniaus universitetas);

Vidas Pocius (Lietuvos demontuotojų asociacija);

Aistė Čepukaitė (Lietuvos laisvosios rinkos institutas);

Giedrius Mikulskas (Pavojingų atliekų tvarkytojų asociacija);

Vytenis Butkevičius (Asociacija „Lietuvos prekyvietės ir turgavietės“);

Lineta Jakimavičienė (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija);

Raminta Krulikauskienė (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija).

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Lietuvos regioninės politikos baltosios knygos.
2. Dėl atsiskaitymų tarp verslo subjektų.
3. Dėl Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinės sistemos VIRSIS.
4. Dėl Gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinės sistemos GPAIS.
5. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. Lietuvos regioninės politikos baltoji knyga.

Klausimą pristatė Vidaus reikalų ministerijos atstovas Gediminas Česonis. Pranešėjas informavo, kad Lietuvos regioninės politikos baltoji knyga (toliau – Baltoji knyga) rengiama siekiant suderinti nacionalinio, regioninio lygio valstybės valdžios ir vietos savivaldos institucijų

bei socialinių ir ekonominių partnerių tolygios valstybės plėtros vizijas ir veiksmus joms įgyvendinti. Pagal šiuo metu svarstomą variantą, vietoj dabar esančių dešimties apskričių, šalis būtų suskirstyta į keturis regionus – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių. Kiekvienam iš keturių regionų numatyta ir konkreti specializacija, į kurią reikėtų orientuotis ieškant investuotojų. Pagal Baltosios knygos strateginį planą išskiriami keturi uždaviniai. Pirma, stiprinti atsakingą ir kompetentingą savivaldą. Antra, kryptingai plėtoti Lietuvos regionus. Trečia, užtikrinti vietos, regionų ir valstybės plėtros darną ir nuoseklumą. Ketvirta, gerinti regionų įvaizdį ir užtikrinti veiksmingą komunikaciją.

Jau yra gautos suinteresuotų institucijų pastabos, kurios yra apibendrinamos, kad būtų pasiektas konsensusas. Įvairios grupės pasigenda skirtingų dalykų. Taigi vyksta Baltosios knygos koregavimo etapas. Šios Baltosios knygos tikslas – ne perbraižyti žemėlapi, o išsiaiškinti, kokia turi būti regionų specializacija, kaip pritraukti investicijas, padėti verslui plėtotis, užtikrinti viešųjų paslaugų prieinamumą. Esminis tikslas yra pasiekti, kad žmonės neemigruotų.

Tarybos nariai turėjo daug klausimų ir pasiūlymų. Viename iš jų siūloma vieną regioną paskelbti bandomuoju projektu, t. y. eksperimentiniu. Kiekvienas regionas turi savo specifiką, todėl ir lūkesčiai yra atitinkami.

Tarybos narys D. Serafinas pateikė savo įžvalgas. Pranešėjas pažymėjo teigiamus politikos gairių aspektus:

1. Pirmą kartą į valstybės ir regionų valdymą sistemingai įtraukiamos visos ministerijos pagal savo kompetenciją, numatytas visų valstybės viešosios politikos strategijų ir veiksmų koordinavimas, kad jie būtų pritaikyti kiekvieno Lietuvos regiono specifikai, siekiant sukurti savivaldos ir regionų veiksmų sinergiją;

2. Numatytas skirtingų sričių politikos įgyvendinimo horizontalusis koordinavimas regionuose;

3. Numatytas kompetencijų centrų steigimas regionuose, taip pat nuolat veikianti pokyčių komanda;

4. Numatytas intelektualaus didelį potencialą kurti aukštą pridėtinę vertę turinčio jaunimo pritraukimas į regionus: „Ypač didelis dėmesys turi būti skiriamas Lietuvos studentams (galimos darbo vietos ir numatomas atlyginimas, taip pat pranašumai, jeigu jie įsidarbintų mažose savivaldybėse“), įgyvendinant šį tikslą ypač svarbus koordinuotas aukštųjų mokyklų darbas, tikslingai rengiant specialistus esančioms arba didelį potencialą turinčioms darbo vietoms užimti, verslui.

5. Nustatyti esminiai regioninės politikos principai, ypač svarbus „Įrodymais grįsto valdymo: regioninė politika turi būti įgyvendinama vadovaujantis objektyvia ir patikima statistika, erdvių ir didžiųjų duomenų analize, tiksliai identifikuojant poreikius ir galimybes; planuojamos reformos turi būti išbandomos pirmiausia įsitikinus prielaidų pagrįstumu ir įgyvendinant bandomuosius projektus, taip pat turi būti remiamasi gerosios tarptautinės praktikos pavyzdžiais“.

6. Teisinga įžvalga tokia, kad ES lėšos daugiausia tik įsisavinamos (pvz., investuojama į infrastruktūrą, aplinką), tačiau neinvestuojama į tęstinį socialinių ir ekonominių, taip pat verslo problemų sprendimą;

Tobulintinos gairių nuostatos:

1. Skyrelyje „Ilgalaikis Lietuvos regioninės politikos tikslas“ nurodytas tikslas „Sudaryti oraus, aktyvaus, saugaus, sveiko ir patrauklaus gyvenimo ir darbo prielaidas visoje Lietuvoje“ turi būti apibrėžtas vienareikšmiškais matuojamais rodikliais (pagal SMART metodiką), pagal kuriuos būtų galima spręsti apie tikslų pasiekimo lygį (regionų politikos įgyvendinimo veiksmingumą). Siūlome aptarti tokią regioninės politikos tikslo formuluotę: „iki 2022 metų padidinti mažiausias

pajamas (iki 300 eurų per mėn. / žmogui) gaunančių žmonių aprūpinimą produktais ir paslaugomis 2 ir daugiau kartų“.

2. Reikia aiškiau nurodyti migracijos priežastis, jei yra atlikti patikimi, išsamūs moksliniai tyrimai, reikia remtis jais. Formulotė „Sutariama, kad migracijos priežastys...“ (skyrelis „Mažėjantis gyventojų skaičius ir senstanti visuomenė“) rodo paviršutiniškumą, nuomonėmis, o ne žiniomis grįstą situacijos suvokimą – tai turės įtakos neveiksmingam valstybės valdymui ar savivaldai.

3. Reikalinga išsamesnė išorės veiksnių analizė (skyrelis „Išorės veiksniai“).

4. Didinant Regionų plėtros tarybų savarankiškumą, būtina didinti jų sisteminio ir strateginio mąstymo gebėjimus. Seime išsakyta nuomonė, kad strateginis mąstymas regionuose apsiriboja ES lėšų įsisavinimu. (žr. Skyrelis „Apskritis turi tapti aukštos pridėtinės vertės regionais“); Regionų plėtros taryba turėtų būti sudaryta ne politiniu pagrindu – merai ir jiems parankūs žmonės, o ją turi sudaryti kompetentingi regione veikiančių verslo, socialinės ir mokslinės srities institucijų atstovai.

5. Formuluojuojant sėkmingas regioninės politikos prielaidas, būtinas mokslininkų indėlis (žr. Lietuva 2030 – žiniomis grįstas išmanus valstybės valdymas).

6. Prieš įgyvendinant bandomuosius projektus, turi būti sukurtas visų valstybės viešosios politikos strategijų ir veiksmų koordinavimo mechanizmas ir sprendimų priėmimo bei atskaitomybės procedūros ir visa tai turi būti suderinta su regione aktyviai veikiančiais savivaldos, verslo, mokslo ir socialiniais partneriais (įskaitant ir kultūros darbuotojus); Siekiant sprendimų ilgalaikiškumo ir tęstinumo, minėti sprendimų priėmimo ir atskaitomybės mechanizmai ir procedūros turi būti atsparūs politikų, koalicijų nestabilumui.

7. Išvardytos „Valstybės turimos diplomatinių atstovybių tinklo ir specializuotų verslo („Versli Lietuva“, „Investuok Lietuvoje“), mokslo ir švietimo (MOSTA), ES investicijų (CPVA) agentūrų kompetencijos turi būti nukreiptos padėti savivaldybėms ir regionams“. Agentūrų kompetencijos labiau yra susijusios su administravimu, o ne su žiniomis grįstu (angl. *Smart*) strateginių pokyčių valdymu, todėl siūlome įtraukti atitinkančias kompetencijas turinčius mokslininkus bei praktikus.

8. Skyrelyje „Planuojami pokyčiai“ nurodytas siekis – sukurti veiksmingą darnios plėtros mechanizmą ...“, norima atkreipti dėmesį į tai, kad minimo mechanizmo struktūra ir kompleksškumas priklausys nuo darnios plėtros tikslų masto ir lygio – t. y. mechanizmai skirsis jei: a) bus sprendžiamos einamosios trumpojo periodo problemos, b) bus sprendžiamos gilios ir kompleksinės problemos ilgalaikėje perspektyvoje, didinant Lietuvos ekonomikos sukuriama vertę 2–3 kartus, kad būtų pasiektas pažangių ES šalių lygis.

9. Reiškiamas susirūpinimas dėl biurokratinio aparato didinimo 60 savivaldybių „Užsienio reikalų ministerijai įsteigus ambasadoriaus Lietuvos savivaldybėse pareigybę“. Prieš steigiant naujas pareigybes, reikia išsiaiškinti, kiek ir kokių pareigybių jau yra savivaldybėse bei seniūnijose (pvz., žemės ūkio specialistų, socialinių darbuotojų ir pan.), įvertinti jų užimtumą ir kuriamą pridėtinę vertę, taip pat numatyti esamų pareigybių keitimą, o ne naujų kūrimą.

10. Viešųjų pirkimų nuostatose siūloma įteisinti 50 km principą – prekės ir paslaugos perkamos iš vietinių augintojų, gamintojų ir vietinių įmonių, užtikrinant regiono savarankiškumą ir plėtrą, pinigų srautus ir įplaukas bei mokesčius į vietinį regioną.

Kalbėjo: D. Matukienė, V. Pocius, D. Serafinas, L. Jakimavičienė, A. Kikutis, D. Žiogas, R. Beinortas.

NUTARTA:

1. Tęsti diskusijas, kol bus surastas optimalus variantas.

Nutarta vienbalsiai.

2. SVARSTYTA. Atsiskaitymai tarp verslo subjektų.

Klausimą pristatė N. Uinskienė. Pranešėja informavo, kad Pagal Lietuvos Respublikos mokėjimų, atliekamų pagal komercines sutartis, vėlavimo prevencijos įstatymą Nr. IX-1873 yra nustatyti terminai, per kuriuos pagal komercines sutartis turi būti perduotos prekės, suteiktos paslaugos ir atlikti darbai, taip pat nustatyti palūkanų už pavėluotus mokėjimų dydžius mokėjimo terminai, jų skaičiavimo tvarka ir kreditoriaus teisės, kai sumokama pavėluotai. Problema yra ta, kad pagal sudarytas sutartis atsiskaitymo terminų nesilaikoma. Pranešėja pabrėžė, kad minėtas įstatymas neveikia. Verslui svarbus atsiskaitymas laiku. O laiku neatsiskaito tiek valstybinis sektorius, tiek verslas tarpusavyje. Todėl Įstatyme turi būti įtvirtinta tokia prievolė. Tam pritarė ir kiti Tarybos nariai, buvo pasiūlyta praplėsti diskusiją, siekiant apsaugoti šalies verslininkų interesus, nes daugėja nesąžiningų veiksmų, susijusių su tarptautiniais atsiskaitymais.

Kalbėjo: D. Matukienė, V. Pocius, N. Uinskienė, S. Žilinskas.

NUTARTA:

Įgalioti Tarybos valdybos narį S. Žilinską, kuris yra deleguotas į Finansų ministerijos sudarytą Mokėjimų tarybą, pateikti šį klausimą nagrinėti.

Nutarta vienbalsiai.

3. SVARSTYTA. Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinė sistema VIRSIS.

Klausimą pristatė Saulius Žilinskas. Pranešėjas informavo, kad Vyriausybė pritarė Kultūros ministerijos pasiūlymui per dvejus metus Lietuvoje įsteigti specialią visuomenei atvirą informacinę sistemą, kurioje numatoma viešinti duomenis apie žiniasklaidos įmonių savininkus bei jų veiklą, įskaitant ir iš politinės reklamos bei iš biudžetinių įmonių gaunamas pajamas. Tuo tikslu numatoma įsteigti Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinę sistemą VIRSIS. Ji būtų sukurta Juridinių asmenų registre ir kituose valstybės registruose ir informacinėse sistemose kaupiamų duomenų pagrindu. Siūloma nustatyti, kad duomenis teiktų visi viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai. Pranešėjas pasiūlė ne didinti valstybės išlaidas, o gerinti atvirų duomenų sistemos sklaidą, tačiau visa privati iniciatyva yra ribojama pradinių duomenų nepasiekiamumu. Klausimas gali būti išsprendžiamas nemokamai ir veiksmingai – įpareigojus Registrų centrą, pagal Kultūros ministerijos sudarytą visuomenės informavimo priemonių sąrašą, atverti duomenis kompiuteriniu formatu pasiekiami forma iš Juridinių asmenų registro JAR ir Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos JADIS.

NUTARTA:

Pateikti Vyriausybei pasiūlymus.

Nutarta bendru sutarimu.

4. SVARSTYTA. Gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinė sistema GPAIS.

Klausimą pristatė Vidas Pocius. Pranešėjas informavo, kad Aplinkos ministerija diegia bendrą Gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinę sistemą GPAIS. Šia sistema, atlikdami išleistų į rinką gaminių ir atliekų sudarymo, gabenimo bei tvarkymo apskaitą, privalės naudotis visi šalies gamintojai ir importuotojai bei atliekų tvarkytojai. Minėta sistema pradės veikti 2018 m. sausio 1 d. Problema yra ta, kad 90 proc. įmonių net nežino apie planuojamos sistemos įdiegimą. Aplinkos ministerija organizuoja kursus tik 120 žmonių, o įmonių, kurioms tai aktualu, yra keliolika tūkstančių. Skubotas GPAIS diegimas padidins administracinę naštą ir gali laikinai sutrikdyti įmonių veiklą.

Kalbėjo: M. Jucikas, G. Mikulskas.

NUTARTA:

Parengti raštą Aplinkos ministerijai su pasiūlymu atidėti sistemos diegimą ir pagal galimybes nustatyti sistemos įdiegimo pereinamąjį laikotarpį.

Nutarta vienbalsiai.

5. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

Pagal Tarybos nustatytą darbo reglamentą kasmet turi įvykti ataskaitinis Tarybos posėdis, kuriame metams reikia išrinkti Tarybos pirmininką ir valdybą.

NUTARTA:

Ataskaitinį posėdį sušaukti 2017 m. gruodžio 12 d.

Tarybos pirmininkė

Dalia Matukienė

Posėdžio sekretorė

Nijolė Bujauskienė